

3 x En midsommarnattsdröm

Att arbeta med Shakespeare i skolan i ett internationellt projekt

Våren 2004 besökte min kollega Augusto Cabrera USA och höll i workshops och föreläsningar om maskteater på Eastern Connecticut University. Då föddes idén om ett teatersamarbete mellan Naugatuck Valley Community college under ledning av Edward Wierzbicki och teaterinriktningen på Fredrika Bremergymnasiet i Haninge.

Projektet startade hösten 2005 med ett gemensamt beslut att arbeta kring *En midsommarnattsdröm* av William Shakespeare.

TEATERELEVER PÅ FREDRIKA Bremergymnasiet har arbetat med pjäsen i två versioner. Däravande åk 1 gjorde en alldeles egen tolkning av *En midsommarnattsdröm* med betoning på hantverkarnas teater. Pjäsen döptes till *Nikolaus dröm*. Det är Nikolaus Botten som sätter upp ett spel. Min kollega, Augusto Cabrera, har tillsammans med eleverna funnit en väldigt komisk ton i pjäsen.

Komiken förstärktes tack vare den distans som eleverna hade till sina karaktärer och distansen som hantverkarna i pjäsen har till konstformen teater.

Snut uttrycker det så här:

Fast jag är Snut det kommit mig till del att vara Mur i detta sorgespel. Ehuru stum är rollen inte ringa ty jag har nämligen en hemlig springa.

Den absurda humorn fick publiken att vrida sig av skratt.

Dävarande åk 2 arbetade med en makaber tolkning i Grand Guignolstil¹. Det var undertecknad som ansvarade för den versionen. Vi hade som utgångspunkt Pucks replik:

För nattens drakar klyver redan molnen, och där i östern lyser morgonstjärnan, som driver osaliga andar hem till kyrkogården.

Spelplatsen var en bar/restaurang kallad The Globe. Där regerade värdepåret Titania och Oberon. De tog emot vilsna ungdomar på flykt.

Eleverna tar emot applåder efter att ha spelat Nikolaus dröm

Där dök Botten upp, den avdankade skådespelaren. Där pågick en maktkamp mellan Titania och Oberon. För att uppnå en försoning inbjöd de till balen. Då dök oväntade gäster upp: Hamlet, Ofelia, Macbeth och andra gestalter, spöken från Shakespeares pjäser.

Det vardagliga förvandlades genast till det makabra. Spöklikt lät frågan: "Att vara eller inte vara".

Pjäserna gavs först på svenska och översattes sedan till engelska.

DEN 22 OKTOBER 2006 ANLÄNDE våra amerikanska gäster, en grupp på 16 personer och tre lärare: huvudansvarig Ed Wierzbicki, maskteaterartist och lärare Larry Hunt samt röstpedagogen Sari.

Amerikanska elever hade med sig *Pucks dröm*, en tolkning som var mest trogen Shakespeare. De bjöd oss på en sagolik och poetisk föreställning med en mycket akrobatisk Puck.

Tyngdpunkten låg vid det nyckfulla och det oförutsägbara i kärleken. Som i Pucks replik:

Bara tre? Inom kort är de två av varje sort titta där, matt och blek kommer hon som pojken svek Kärlek är en tröttsam lek.

Alla tre föreställningar spelades efter varandra till publikens jubel. Våra elever uppskattade mycket den amerikanska precisionen i spelet. Amerikanerna njöt av humorn och det absurda i de svenska tolkningarna.

MÅLSÄTTNING FÖR PROJEKTET har varit att närma sig Shakespeares manus från tre olika håll och erbjuda eleverna ett teatermöte. Mötet visade på tolkningens eller interpretationens kraft och frihet, samt startade ett samtal kring interpretationen inom teater. Eleverna kunde se och erfara att en och samma pjäs kunde inspirera till så olika iscensättningar.

FÖRUTOM TEATERFÖRESTÄLLNINGAR jobbade vi i gemensamma workshops. Både amerikanska och svenska elever fick möjlighet att möta alla oss pedagoger och bekanta sig med våra arbetssätt.

Läraren Ed Wierzbicki kommenterade projektet så här:

– Studenter i åldrarna 17 – 22 utforskade, tolkade och repeterade sina Shakespeare-projekt. Deras produktioner av *En midsommarnattsdröm* spelades sedan på respektive skola. Slutligen samlades elever och lärare i Stockholm och London för vidare workshops, övningar, rundturer,

diskussioner och kritisk analys av Shakespeare och av den egna ingången i de produktioner som skulle framföras.. Studenterna fick så bo tillsammans parvis, och det ledde till att kulturella barriärer kunde luckras upp. Det gav också möjlighet till ytterligare kommunikation och personligt växande. Man upptäckte också mer om varandras syn på konst, historia, politik och populärkultur.

– Totalt tre unika versioner av *En midsommarnattsdröm* sattes upp och presenterades. Skolelever, vuxna och kommuninvånare i stockholmsområdet besökte de avgiftsfria föreställningarna och deltog i diskussioner efter föreställningarna. Efterföljande år har de flesta deltagande svenska och amerikanska eleverna hållit nära kontakt med sina nya vänner.

EFTER SEX INTENSIVA ARBETSDAGAR avslutades projektet med en gemensam resa till London och besöket på Globe-teatern. Våra elevers kommentarer var utslutande positiva.

Johan: Vi jobbar med teater och när två kulturer möts får man se hur olika man arbetar. Man lär av varandra så mycket. De kunskaperna jag fick på en vecka kanske jag hade lärt mig när jag var 30.

Julia: Jag tycker att amerikanarnas besök var bland det roligaste jag

Amerikanska och svenska elever på trappan till Historiska museet i Stockholm

någonsin har varit med om. Innan de kom hit oroadde jag mig, jag trodde att de skulle vara bortskämda snorungar som bara åt skräpmat, men alla var jättetrevliga och extremt duktiga skådespelare. Jag lärde mig jättemycket under våra gemensamma workshops.

Linda: Vi hade gemensamma workshops och såg på varandras pjäser. Det var otroligt lärorikt att ha workshops ihop. Genom att ha olika lärare så blir man mångsidig i sitt sätt att lära sig. Man växer som person. De tyckte även att vi var duktiga. I så fall är jag nog en bättre skådespelare än jag trodde.

Johan: Men det som jag tycker är mest fantastiskt och som jag är gladast över är att mitt kompisnät nu sträcker sig till andra sidan jorden, och det är ingen som kan ta det ifrån mig. Så öppna dörrarna och låt gymnasieelever resa runt till andra länder och lära sig lika mycket som jag gjorde på en vecka. Det kommer vara den bästa lektionen någonsin.

Text: Grazyna Canevall
teaterlärare på Fredrika
Bremerymnasiet

¹ 'Skräckteater', efter Grand Guignol, teater i Paris (1897-1962) som specialiserade sig på realistiska skräckeffekter.

Ian McKellen på dvd och på nätet

Ian McKellen spelade 2007 titelrollen i Trevor Nunn's uppsättning av *Kung Lear* vid Royal Shakespeare Company i Stratford-upon-Avon. Man gick sedan på turné i Europa och avslutade med några månader i London.

Nu ska den filmas och planeras att sändas i BBC:s Channel 4 i december. Den ska så småningom också släppas på dvd.

På Ian McKellens officiella hemsida (www.mckellen.com) kan man se bilder från uppsättningen och läsa recensioner. Där finns för övrigt mängder av bilder och anteckningar från hela hans karriär. Han citeras

ur intervjuer och från dokumentärserien *Acting Shakespeare*; om Shakespeare och hans rollfigurer, om skådespeleri och om teatern.

Från www.mckellen.org är länkat till www.stagework.org, där McKellen svarar på frågor i interaktiva intervjuer, om Shakespeare och om *Rickard III*: "Who's Richard III and why should I care? (Vem är Rickard III och varför ska jag bry mig?)" och "What does the opening speech of Rickard III mean?" (Vad betyder Rickard III:s öppningstal?) Svaren är inte särskilt djuplodande, med det är ganska kul. På sajten Stagework kan man också följa andras arbete, till exempel upp-

sättningar av *Mycket väsen för ingenting* och *Henrik V*, med dagböcker och videosnuttar från repetitioner av olika pjäser. Där finns också en avdelning "for teachers" där man hittar allt från inspirationsmaterial i form av intervjuer och uppspel till intressanta frågeställningar, idéer och hela lektionsförslag.

Under rubriken "events and workshops" finns konkreta dramaövningar (säkert kända för varje dramalärare), korta intervjuer med regissörer och andra, samt mycket annat. Ha så trevligt!

Text: Roland Heiel